

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Prejemniki za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 4. avgusta 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 92.

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin in konsumi.

Naredba o odpiranju in zapiranju trgovin se izvaja po vsej ljubljanski oblasti najstrožje. Še nikdar ni beležila policijska kronika toliko ovadb radi prestopkov kakor zadnje dni in zlasti v Ljubljani so ovadbe dosegle te dni rekordne številke. Ne vemo sicer kaj smatra ljubljanska policija za prestopke, vsekakor pa vidimo, da se ta uredba izvaja s tako gorečnostjo kakor še nobena, če pri tem ne mislimo na zakon o pobijanju draginje, ki se kajpada pri nas še vedno izvaja, tudi če v prav vseh drugih pokrajinah tega zakona sploh več ne poznajo. Toda tudi če je že ministrstvo za socialno politiko samo svojo uredbo o odpiranju in zapiranju obratov izpremenilo, tudi če so nekateri veliki župani na proteste trgovcev in obrtnikov svoje že izdane izvršilne naredbe umaknili, moramo ponovno poudariti, da je izvršilna naredba velikega župana ljubljanske oblasti za sedaj še v polni veljavi in da se mora izvajati. V interesu zdrave in realne konkurence moramo zahtevati, da se ta uredba izvaja v vsej oblasti enako točno, tudi če je v mnogem oziru poslabšala položaj trgovstva. Če pa zahtevamo, da se naj uredba izvaja povsod enako strogo in točno, moramo predvsem odločno za-

htevati, da se izvaja strogo in točno tudi napram takozvanim privilegiranim trgovcem, to je napram konsumom. V nekaterih srezih konsumi te uredbe sploh ne priznajo, kakor če bi bili tudi tu izvzeti. K davčnim, tarifnim in vsem drugim lahkotam, ki jih uživajo konsumi, naj bi se toraj pridružil še ta privileg?

Zdi se, da stoje nekatera oblastva na stališču, da je konsumom dovoljeno vse, kar omogoča konkurenco napram legitimni trgovini. Samo tako lahko tolmačimo dejstvo, da se v nekaterih srezih ne primora tudi konsumi, da se držijo določil uredbe. Naravno, da moramo proti takemu stališču najodločnejše protestirati in zahtevati, da se napravi red. Mar naj se res vsak zakon izkorišča proti interesom trgovca-davkoplačevalca? Mnenja smo, da morejo samo ljudje, ki živijo v trdnem prepričanju, da je bil konsumom morda že po ustavi dan poseben privileg prostosti vseh bremen, izjeme zakonov itd., priti do takega zaključka. Čudna je taka mentaliteta, toda niso redki ljudje, ki tako mislijo. In kar je še bolj čudno, je to, da najdemo tako mentaliteto tudi pri ljudeh, ki so v prvi vrsti poklicani, da ščitijo interese legitimne trgovine in ki bi morali vsaj na zunaj pokazati malo razumevanja tudi za potrebe trgovca-davkoplačevalca!

Skrb za obrtno in trgovsko šolstvo.

Veliki župan mariborske oblasti je z naredbo od 30. julija 1928 ustanovil »Sklad za obrtno in trgovsko šolstvo«. Ta sklad se bo sestavljal iz prispevkov državnih in avtonomnih oblasti in uradov, ki so proračunsko določeni za pospeševanje obrtne in trgovske izobrazbe, denarnih glob, ki so po specialnih zakonih in zakonitih naredbah namenjene za take svrhe, in prostovoljnih prispevkov javnih in zasebnih činiteljev. Sklad upravlja pod predsedstvom velikega župana posebna upravna komisija, katere sestoji iz šefa oblastnega obrtnega oddelka, zastopnikov oblastnega odbora, trgovske in obrtne zbornice, Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru, Zveze trgovskih gremijev in zadrug v Ljubljani ter vodje urada za pospeševanje obrti v Mariboru.

Premoženje sklada bo služilo za subvencioniranje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol in učnih tečajev, podpiranje obrtnega in trgovskega naraščanja pri nadaljevanju praktične ali znanstvene izobrazbe, izšolanje učnih moči za obrtne in trgovske nadaljevalne šole in učne tečaje ter podpiranje vsakovrstnih obrtnih in trgovskih prireditev, ki služijo zboljšanju strokovne in splošne izobrazbe obrtništva in trgovstva.

Slična naprava je že obstojala vsled naredbe bivše deželne vlade v Ljubljani od 15. septembra 1920 za celo Slovenijo, toda ta fond je že skoraj več let skoro brez vsakega dohodka, ker je navezan le na prostovoljne prispevke, kateri pa so izostali.

Zanimiva je v novi naredbi določba, da se v sklad stekajo tudi denarne globe, katere so po zakonitih predpisih namenjene za pospeševanje obrtnega in trgovskega šolstva. Takih predpisov v Sloveniji doslej še sicer ni bilo, vendar pa se že več časa pripravlja sprememba obrtnega reda v tem zmislu, da bi se denarne globe za obrtne prestopke smele porabljal le za pospeševanje obrtnega in trgovskega šolstva, kakor je to predpisano že v obrtnem zakonu za Hrvatsko in Slavonijo.

Še o soli.

Dnevno prihajajo pritožbe proti novemu načinu prodajanja soli in dokazujejo, da je nova uvedba direktno absurdna. Čudite se samo monopolni upravi, ki na take pritožbe doslej ni še ničesar ukrenila. Od Gremija trgovcev v Ribnici smo prejeli naslednji dopis: Trgovec mešane stroke, 21 km oddaljen od železniške postaje, je naznanil Gremiju trgovcev v Ribnici, da je naročil sol iz Kočevja na postajo Ortnek. Sol stane z vožnjo vred do doma za 100 kg Din 295.50. V to vsoto niso vračunjene niti papirnate vrečice, niti kalo. Ali je potem še mogoče, da bi ta trgovec še nadalje prodajal sol po predpisani maksimalni ceni Din 2.75 za 1 kg? Naravno, da je ta trgovec v gremiju izjavil, da soli po teh predpisih in po tej ceni v svojo izgubo ne bo več prodajal in bo prav rade volje prepustil, naj sol prodaja kdorkoli.

Kakor računa ta trgovec, tako mora računati tudi vsak drugi, ki noče delati tlake za državo in v svojo izgubo. Toda ne glede na to, se monopolna uprava ne zgane in niti ne skuša, da bi nevzdržni položaj omilila! Koliko časa naj traja še to nevzdržno stanje?!

Fr. Zelenik:

Kalkulacija v industriji.

Beseda kalkulacija, katero tako pogosto slišimo v življenju, pa je tudi tako poredkoma pravilno ocenimo, je pojem tehtne vsebine. Najbolj se ovažuje kalkulacija v trgovini, saj je od pravilne kalkulacije odvisen obstoj in razvoj trgovine. Toda trgovino moramo postaviti na drugo mesto. Najprej moramo imeti blago, da moremo z njim tržiti. Industrija in poljedelstvo proizvajata ali izdelujeta dobrine, katerim trgovina pripomore do prave vrednosti na pravem mestu.

Danes nimamo v mislih trgovine in njene kalkulacije, ampak industrijo. Vsako podjetje mora misliti ne samo na izdelavo, ampak tudi na temelje donosnosti podjetja. Pravijo, da proizvodnja prehiteva danes potrošnjo in da ta presežek proizvodnje tlači vrednost delovne sile in našega truda. Vsako pošteno delo mora ali bi vsaj moralo rediti tistega, ki dela. Ni potrebno več ali tudi manj bi ne smelo biti. Temelj delovnega življenja in v ožjem pomenu kalkulacije vsake vrste je dovoljni donos dela. Dotaknimo se kalkulacije v industriji in obrti. Vsaki dan nastajajo na novo vprašanja kalkulacije in od časa do časa jih moramo na novo rešiti. Industrija in obrt izdeluje razne izdelke, trgovina prevzema te izdelke in posreduje njih vnovčenje in porabo.

Trgovina je pa tudi drugače v tesni zvezi z industrijo in obrtjo. Trgovina posreduje nabavo surovin, katere rabi podjetje za predelavo v porabne izdelke večje vrednosti. Z dobro premišljeno predelavo, dobimo iz surovin manjše vrednosti izdelke večje vrednosti. Troške te predelave tvori mezd in režija. Prvi pojem je jasen, ne tako drugi pojem. Režija je vsota vseh drugih stroškov razven mezd. Ti troški so potrebni za vzdrževanje obrata in poslovanja. Količino surovin in višino mezd je mogoče pri večini proizvodnih načinov ali za posamezni proizvod že v naprej določiti, druge troške, režijo, pa le redkokdaj z vsaj približno točnostjo. To tvorijo n. pr. obraba orodja, strojev in stavn, plače trgovskega in tehničnega vodstva, kurjava, razsvetljava, voda, prevozniki troški itd. Redkokje morejo v naprej točneje določiti, koliko teh stroškov odpade na posamezni izdelek.

Obstoji običaj, da se računa režija kot številčna količina v odstotkih od mezd. V velikih obratih, kateri izdelujejo le malo vrst izdelkov, bi ta negibljivi odstotek najbrže ali vsaj precej zanesljivo odgovarjal resnici, redkokdaj pa v manjšem obratu s številnimi vrstami izdelkov. Umestno je, da vpeljejo povsod naknadno kalkulacijo cene, kakor je to že običaj v raznih podjetjih. Od slučaja do slučaja se naknadno po izvršitvi izdelka nanovo izračuna na podlagi izdatkov natančna lastna cena. To naknadno kalkuliranje zahteva truda, omogoča pa natančno kontrolo in daje migljaje in izkušnje za bodoča dela. Po prejetih poročilih je taka naknadna kalkulacija uvedena v Nemčiji in tudi ameriška industrija jo pozna že dolgo časa.

Fabrikacijska cena je vsota vrednosti surovin, mezd, režije in dobička. Vrednost surovin in višina mezd sta dve malo se izpreminjajoči in tudi precej natančno znani veličini. Izvor napakam tiči v režiji. Redko-

Trgovci in gostilničarji.

Misljam, da ne more biti nikdo bolj pravičen in objektivni v reševanju koteregakoli vprašanja, katero bi nastalo med trgovci in gostilničarji, kakor oni, ki je gostilničar in trgovec obenem. In če jaz kot trgovec in gostilničar, ki ljubim oba poklica in se skušam vedno in povsod udejstvovati tako za interese enega kakor drugega stanu, izjavim, da se mi članek, kojega je objavil »Trgovski list« izpod peresa g. Weixla iz Maribora, dopade, da se z njegovimi besedami popolnoma strinjam in da napad »Gostilničarskega lista« obsojam, naj se vsaj meni ne očita pristranost in naj bo vsak prepričan, da delam to v interesu obeh stanov, kot dober poznavalec potreb gostilničarstva in trgovstva. Gostilničarstvu se ne pomaga s tem, da se mu povsod ustvarja nove sovražnike. Prijatelji nam manjkajo, dobri in zvesti prijatelji, in radi tega naj bi skrbel strokovni tisk za to, da nasprotja, če so tu, ublaži in uravna, nikakor pa ne še ustvarja. Z nekvalificiranimi napadi nam list ne bo pomagal. Moram pa tudi odločno zavrniti mnenje: »Trgovec naj bo trgovec, gostilničar pa gostilničar, pa ne taka mešanica kakor je sedaj!« Obžalovati moram, da je izšlo tako mnenje kot oficijelno mnenje Zveze gostilničarjev, katere član sem tudi jaz. Takih izjav, ki kažejo, da se ne pozna niti svojega članstva in da se tudi ne pozna položaja, v kojem se nahaja gostilničar na deželi, naj bi Zveza ne izdala, dokler se o tem ne razpravlja na seji! Zato se mi tembolj dopade res konciliantna izjava načelnika Zveze trgovcev in samo želeli bi bilo, da bi tako stališče zavzela tudi Zveza gostilničarjev. List naj bi se uporabil za to, da nam pomaga v težkem položaju, ne pa da nam položaj še poslabša. Kreganja in prepira imamo dovolj!

Gostilničar in trgovec.

STATISTIKA KONKURZOV ZA JULIJ.

Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu je objavilo statistiko konkurzov za julij. V tem mesecu je bilo registrovanih (v oklepajih odgovarjajoči podatki za preteklo leto) v vsej državi 57 (80) konkurzov napram 40 (77) v juniju, 70 (120) v maju, 105 (77) v aprilu, 104 (149) v marcu, 83 (121) v februarju in 79 (79) v januarju. Število konkurzov je torej v zadnjih mesecih precej nazadovalo, tako napram predhodnim mesecem, kakor tudi napram odgovarjajočim mesecem preteklega leta. Po pokrajinah je bilo v juniju registriranih konkurzov 37 (45) v Srbiji in Črni gori, 7 (9) v Hrvatski in Slavoniji, 5 (14) v Sloveniji in Dalmaciji, 5 (3) v Bosni in Hercegovini ter 3 (9) v Vojvodini. — V prvih 7 mesecih tekočega leta je bilo v vsej državi registriranih 543 konkurzov napram 685 v istem razdobju pretečenega leta. Število konkurzov se je torej zmanjšalo za 142 ali 20.7 odstotka. Po pokrajinah je bilo v prvih 7 mesecih t. l. registriranih (v oklepajih podatki za isto razdobje preteklega leta): v Srbiji in Črni gori 375 (437), v Sloveniji in Dalmaciji 62 (75), v Hrvatski in Slavoniji 55 (90), v Bosni in Hercegovini 10 (17) in v Vojvodini 41 (66). Napram preteklemu letu je najbolj nazadovalo število konkurzov v Hrvatski in Slavoniji (za 39%) ter v Vojvodini (za 33%).

Ljubljanska borza.

Tečaj 3. avgusta 1928	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.8625
Berlin 1 M.	13.5650	13.5950
Bruselj 1 belga	—	7.9205
Budimpešta 1 pengő . . .	9.91	9.94
Curich 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šiling	8.0154	8.0454
London 1 funt	276.04	276.84
Newyork 1 dolar	56.83	57.08
Pariz 100 fr.	—	222.80
Praga 100 kron	168.32	169.12
Trst 100 lir	296.65	298.65

kadaj ali skoro nikoli ne bodeta dve podjetji enaki izdelek z enako kalkulacijo izdelali in ponudili po enaki ceni. V vsakem podjetju so različne razmere in povzročajo tudi različne režijske stroške. V enem in istem podjetju povzročajo že različni oddelki različno režijo. Izkušnja pravi, da moramo n. pr. na livarnico in kovačnico računati večjo režijo kot pa na ključavničarsko ali montažno delavnico. Ako tedaj že posamezni oddelki enega podjetja povzročajo različno režijo, je tedaj jasno, da ne moremo uporabljati negibnega odstotka za režijske stroške. Troški se pa tudi izpreminjajo z zaposlitvijo podjetja. Nižje ponudbe, dogovori glede cen, karteli itd. so s tehničnega in trgovskega stališča napačne kalkulacije in računске napake v škodo ene stranke, navadno v škodo odjemalca.

Kdo razume kalkulacijo in kdo naj kalkulira? Trгоvec sam bo redkokdaj popolnoma razumel tehniko proizvodnje, tehnik na drugi strani pa poredkoma razume trgovski del obrata. Ako se združita oba in napravita kalkulacijo skupno, moremo računati na pravilno kalkulacijo. O tem sem že pisal v nekem drugem članku.

Nikdar ne sme kratkoma obveljati mnenje: »Kar zmore konkurent, to zmorem tudi jaz.« Vselej se moramo za vsaki slučaj posebej prepričati s kalkulacijo, ali res zmoremo to, kar konkurenca. Slepo ponujanje po nižji ceni more prinese izgubo. Kalkulacija naj pokaže ceno. Saj ni rečeno, da ne bo pokazala nižje cene, kot je konkurenčna. Tedaj pač lahko napravimo nižjo ponudbo. S kalkulacijo moramo tudi ugotoviti, kaj je ugodnejše za podjetje, da se poteguje za naročilo, če ravno smo ugotovili pri njem izgubo, ali ne. Večkrat je pri kakem naročilu izguba in vendar je ta izguba lahko manjša za podjetje, kakor pa če bi podjetje ne bilo zaposleno s tem naročilom. O takih slučajih hočem razpravljati v posebnem članku.

ARGENTINSKI MESNI POOL.

Pool (izg. pul) je toliko kot zveza, nekakšen trust ali kartel, samo da se varuje teh imen. V argentinskih finančnih krogih se razmotriva sedaj možnost fuzije treh največjih argentinskih družb za prodajo mesa. Namen zveze naj bi bila boljše izraba ladijske prostornine in transportnih rokov, redukcija ekspanzijskih reklamnih stroškov ter splošno redukcija izdatkov.

OBRATNA OMEJITEV V NEMŠKIH TKALNICAH.

Zveza nemških bombaževih tkalnic poroča, da se je depresija v zadnjih mesecih nadalje poostрила. Zlasti glede sezonskih predmetov so pritožbe na dnevnem redu. Vsled slabe prodaje v zadnjih štirih mesecih so se zaloge zelo nakopičile. Položaj je še otežkočen vsled naraščajoče inozemske konkurence, zlasti alžajske in češkoslovaške. Več tovarn je delo omejilo, in pričakujejo še nadaljnjih omejitev.

MEDNARODNA DONAVSKA KOMISIJA.

Ves mesec so pod predsedstvom jugoslovanskega delegata Miloša Mihajlovića trajala posvetovanja za 20. občni zbor. Večji del posvetovanj se je tikel dogovora med komisijo ter med Rumunijo in Jugoslavijo o uvedbi lastne plovbe v Železnih vratih. Besedilo dogovora so z malimi spremembami v drugem branju sprejeli. Komisija je nadalje proučila letni program 1928/29 obrežnih držav glede vzdrževalnih in popravilnih del in je ugotovila, da so ta dela v skladu z zahtevami plovbe. Dalje je vzela na znanje poročilo o delih, ki jih namerava izvesti jugoslovanska vlada za varstvo proti poplavam in za osušenje med Donavo in Tiso ležečega sveta severno od Pančeva. Dalje je komisija sklenila, da se od 1. februarja 1929 nadalje bazira pobiranje plovbnega davka v brzicah in v sektorju Železnih vrat na podatke o seznamu ladijske prostornine.

ŽELEZNI KARTEL IN JUGOSLAVIJA.

Na zadnjih posvetovanjih srednjeevropskega železnega kartela na Dunaju je bil podaljšan tudi dogovor z jugoslovanskimi tovarnami železa, ki je bil potekel 1. julija t. l. Kvotna razdelitev je ostala nespremenjena; dve tretjini krijejo jugoslovanske tovarne, eno tretjino si razdelijo ogrske, avstrijska in češkoslovaška železna industrija. Hkrati so določili na Dunaju nove kartelne cene za Jugoslavijo. Glasom tega dogovora so vse jugoslovanske tovarne od 16. julija naprej dvignile cene za 5 Din pri 100 kg. Poleg tega so češkoslovaške tovarne dvignile svoje cene za Jugoslavijo za 3 Kš. Lani so češkoslovaške tovarne svojo kvoto na uvozu v Jugoslavijo zamenjale z ogrskimi in avstrijskimi tovarnami za druge koncesije. Če bo to tudi letos, še nismo nič brali.

PREDSEDNIK MEDNARODNE TRGOVSKE ZBORNICE O ŽENEVI.

Willis H. Booth, predsednik Mednarodne trgovske zbornice v Parizu, je dejal v nekem razgovoru, da je uspeha zadnjega zborovanja gospodarskega oddelka pri Zvezi narodov prav zelo vesel. Uspeh zborovanja je treba tembolj pozdraviti, ker je prvi korak k obnovi one trgovske svobode, kakor je obstojala pred vojsko. Gospodarski nacionalizem povojne dobe je bistveno omejen. Upati je, da bodo v doglednem času padle tudi trgovske omejitve za premog, koks in staro železo ter za organske barvilne snovi, v kolikor še obstojijo. Mednarodna trgovska zbornica ima že zato poseben vzrok za zadoščenje, ker je bila ravno ona tista činiteljica, ki je že pred osmimi leti kot prva nastopila za polno trgovsko svobodo.

Jesenska velesejemska prireditve.

»Ljubljana v jesen« se vrši letos jeseni od 1. do 10. septembra. Prirejena bo vestno, z ljubeznijo in požrtvovalnostjo ter bo podala nov dokaz marljivosti in organizatornega daru Slovencev. »Ljubljana v jesen« bo plod tisočev pridnih rok kmetovalca, obrtnika, industrijalca, kulturnega delavca in znanstvenika. Navajamo program te prireditve, da javnost izve, kaj bo nudila.

Program.

I. »Ljubljana v jesen« bo obsegala predvsem naše kmetijstvo. Matica slovenskega kmetijstva, Kmetijska družba za Slovenijo, slavi 160-letnico svojega obstoja. Z obsežno kmetijsko razstavo priredi obdelovalcem rodne grude v dnevih od 1. do 10. septembra stanovski praznik, podala bo pobudo k nadaljnjemu plodonosnemu delu. Obsegala bo A. Splošno-poučni oddelki v paviljonski zgradbi K. B. Strokovno-produktivni oddelki v paviljonski zgradbi G. (kmetijsko rastlinstvo, živinoreja, živinogojstvo in podkovstvo). C. Oddelki za pomožne stroke v paviljonskih zgradbah F in G (kmetijsko stavbištvo, kmetijska industrija, kmetijski stroji, domača hišna obrt). D. Oddelki za začasne razstave v paviljonskih zgradbah E, F in G, poluodprti prostori. (Razstava in premovanje konj, goveje živine, prašičev, ovac, koz, perutnine in kuncev.) Obiskovalce jesenske kmetijske prireditve zlasti opozarjamo na obsežne razstave: sira, surovega masla in drugih mlečarskih izdelkov, raznovrstnega sadja, zlasti jabolk, ki bodo vloženi v ličnih zabojih po 25 kg, razne več ali manj poznane zelenjave, izbrana vina in buteljke, pristnega medu. Vsi ti kmetijski proizvodi so po ugodnih cenah na prodaj.

Vrši se tudi velika razstava izbranih konj, goveje živine, prašičev in malih živali.

V paviljonski zgradbi F, ki obsega preko 800 m² prostora in na prostem, bodo razstavljeni najraznovrstnejši kmetijski stroji, deloma v pogonu.

II. Vrtnarska razstava bo nameščena v paviljonski zgradbi J. Prirejajo jo ljubljanski umetni in trgovski vrtnarji, ki so s svojimi dosežanji razstavami pokazali izreden okus, strokovno znanje in ljubezen do prirode. Preko 1000 m² obsežna zgradba bo spremenjena v bajni cvetlični vrt, poln domačega in eksotičnega cvetja in zelenja. Vrtnarska razstava je naš ponos in prekaša po svoji lepoti mnoge slične prireditve v inozemskih velesejstvih.

III. Higijenska razstava bo nameščena v paviljonu L. Prikazala bo zlasti higijeno na deželi in bo obsegala: A. Osebo higijeno, B. higijeno gospodarstva, C. higijeno občine.

IV. Društvo »Zoo« v Ljubljani priredi v severnem traktu paviljonske zgradbe »J« lepe razstavo faune Slovenije. Obiskovalec bo imel priliko videti skoro vse živali, ki žive v naših krajih v prosti naravi. Posebno lepa bo razstava ptic, plazilcev in terarij in rib v akvarijih.

V. Razstava pohištva in stanovanjske opreme bo nameščena v paviljonski zgradbi E. Razstava bo obsegala vsakovrstno pohištvo in stanovanjsko opremo, od najpreprostejših do luksuznih izvedb.

VI. Mednarodna industrijska obrtna in trgovska razstava bo nameščena v paviljonski zgradbi H.

Zlato ameriških turistov.

Koliko izdajo ameriški turisti v Evropi? Ali je res, da prinašajo pravi dolarski blagoslov v siromašno Evropo? Ali se ji izplača velepotepna propaganda, da se pridobi Amerikance za potovanje v Evropo? Ali pride s tem v resnici denar v deželo? Na ta vprašanja odgovarjajo nekateri s smehom, da je le prazna govorica, če govore o ameriških turistih, da Amerikanci računajo z vsakim centom, da je že mnogo, če Amerikane na svojem izletu v Evropo zapravi 500 dolarjev. Drugi zopet govore o bogatih Amerikancih, ki puste na svojem izletu v Evropo po 10.000 dolarjev. Ker je pa ameriška vlada tudi zelo interesirana pri tem, je pač naravno, da zbira zadevne podatke. Ti izdatki tvorijo namreč važno postojanko v plačilni bilanci. Po uradni plačilni bilanci leta 1927 znači ameriški turistovski promet, vpoštevaje izdatke tujecev v Ameriki, izdatek 617 milijonov dolarjev. Če hočemo prav razumeti to pasivno postavko plačilne bilance, moramo omeniti, da je blagovna bilanca le za 548 milijonov dolarjev aktivna, tako da dohodek iz izvoznega prebitka pravzaprav turisti porabijo. Od ameriške vlade objavljene številke o pomenu ameriškega turistovskega prometa kažejo, da vendarle precej podcenjujejo ta promet. Ameriški turisti so leta 1927 izdali v Franciji 190 milijonov dolarjev, dočim je znašal francoski izvoz v Ameriko v istem letu le 168 milijonov dolarjev, tako da je pravzaprav francosko narodno gospodarstvo pri ameriškem turistovskem prometu več zaslužilo nego pri izvozu v Ameriko. Vsled tega so pri lanskem carinskem konfliktu Amerikanci kaj radi povdar-

jali, da Francozi zelo neradi puščajo ameriško blago v Francijo, pač pa z največjim zadovoljstvom sprejemajo in pozdravljajo ameriške turiste.

Da bi Amerikanci prav natančno izvedeli, koliko stane ameriški turistovski promet narodno gospodarstvo, bi oblasti pač najraje vsakega posameznega izletnika po njegovem povratku vprašale, koliko je zapravil. To seveda še ni mogoče, vendar so pa jeseni 1927 že razveselili nekatere turiste z vprašalnimi polami o višini njihovih izdatkov. Dobili so 807 odgovorov, ki so se navadno nanašali na dve osebi, tako da so mogli izvršiti majhno anketo. Za evropske izletnike dobimo naslednjo sliko:

Zelo različni so izdatki turistov prvega razreda. Nekateri turisti prvega razreda so izdali za osebo na takem izletu v Evropo 7.500 dolarjev, nekateri pa tudi več nego 10.000 dolarjev, torej dnevno približno 50 do 150 dolarjev. Povprečno pa so izračunali izdatke enega pasazirja prvega razreda le na 1.900 dolarjev. V drugem in tretjem razredu niso tako velike razlike. Za pasazirje drugega razreda navajajo povprečen izdatek 164 dolarjev in za pasazirje tretjega razreda 663 dolarjev. Podobno ocenitev so izvršili že leta 1922. Tako izdajo ekstravagantni bogatini 5000 dolarjev, kupcijski potniki 1000 dolarjev, dobro situirani potniki, ki potujejo v kupcijske in zabavne svrhe, 1.800 dolarjev, dijaki in pravi turisti izdajo pa le kakih 500 dolarjev. Trditi smemo, da večina teh izletnikov v Evropo potroši 1000 do 2000 dolarjev na enem takem izletu.

Koliko Amerikancev pa prihaja v Evropo? O tem imamo točne podatke. Že l. 1913 se je 277.000 Amerikancev odpeljalo po morskem potu v inozemstvo, leta 1927 pa skoro 400 tisoč. To število skoro odgovarja številu izletnikov v Evropo. Kam gredo turisti? Nas ne zanima, da je najvažnejša izletniška dežela Kanada. Na Evropo in Levanto odpade od vseh izdatkov ameriških turistov v letu 1927 v znesku 770 milijonov dolarjev 349 milijonov dolarjev. Francija je najvažnejša dežela za ameriški turistovski promet. Tam so izdali Amerikanci leta 1927, kakor so izračunale ameriške oblasti, 190 milijonov dolarjev. Nato pride Anglija, ki je imela od ameriških izletnikov 40 milijonov dolarjev dohodkov, Italija 31 milijonov, Nemčija 20, Švica 15, Belgija 10 itd.

Jugoslavija žal ne pride prav zelo v poštev. Temu smo pa sami največ krivi. Naša Dalmacija, naša Gorenjska, naša kopališča pač nudijo po svoji krasoti vse ono, kar more narava sploh nuditi. V Dalmaciji žal še nimamo dovolj komfortnih hotelov itd. Vsled tega je naloga vseh naših merodajnih krogov, predvsem pa vlade, da začno velikopotezno akcijo v Ameriki v svrhu privabljanja Amerikancev v naše kraje. To naj bi predvsem pokrenili naši konzulati, pa tudi razne tujskoprometne zveze. Uspeh ne bo izostal. Toda brez dela ni jela.

—rš.

REKORDNI PRIDELEK V JUGOSLAVIJI.

Iz Beograda pišejo: Po poročilih, ki prihajajo semkaj iz vseh delov Jugoslavije, je imel žitni pridelek presenetljivo dober zaključek. Pridelek spada med najboljše zadnjih let in je tako velik, da bodo preostale še velike množine za eksport. Nasprotno so pa izgledi za korozični pridelek manj dobri, in sicer vsled trajne suše.

Popravek. V članku dr. Frana Ogrina »Italija in naša lesna industrija« z dne 31. julija t. l. je pri tisku v drugi koloni in v drugem odstavku odzgoraj za besedo provizorij izostal ta-le stavek: t. j. paktira in paktiralo se bo na novo, tako, da se glasi pravilno ta del odstavka: Kakor znano, je potekel naš »prijeteljski« pakt z Italijo in je bil uveljavljen le nekaj provizorij; t. j. paktira in paktiralo se bo na novo, kako bo v bodoče naše državno-pravno razmerje napram laški državi.

Trgovina.

Zunanja trgovina Rusije. Iz Moskve poročajo: Zunanja trgovina Sovjetske zveze čez evropsko mejo je dosegla v sedmih mesecih tekočega gospodarskega leta (oktober-april) vrednost 7647 milijonov rubljev; 3459 mil. rubljev pride na eksport iz Rusije, 4188 mil. pa na import v Rusijo. Zunanja trgovina čez azijsko mejo je znašala v šestih mesecih oktobar-marec skupno vsoto 135 mil. rubljev. Na posamezne dežele se je zunanja trgovina Sovjetske zveze takole razdelila: Na prvem mestu je Nemčija z 2405 mil. rubljev v imenovanih sedmih mesecih napram 1653 milijonov v istih mesecih prejšnjega gospodarskega leta; eksport v Nemčijo je znašal 955 mil. rubljev, import iz Nemčije 145 mil. rubljev. Na drugem mestu je trgovina z Anglijo z 927 milijoni rubljev (leto prej 176 milijonov); izvoz v Anglijo 672 mil., uvoz iz Anglije 255 mil. Na tretjem mestu so Zedinjene države s skupno trgovino 795 (593) mil. rubljev. Vidimo, kako se dviga trgovina z Nemčijo in kako pada trgovina z Anglijo.

ODPIRANJE IN ZAPIRANJE LEKARN.

Ministrstvo za narodno zdravje je odredilo, da se pravilnik o odpiranju in zapiranju obratovališč ne nanaša na lekarne, ker morajo biti lekarne, kot zdravstvene ustanove ob vsakem času pristopne publiki v interesu narodnega zdravja. Poslovanje lekarn kot zdravstvenih ustanov je urejeno s posebnimi zdravstvenimi zakoni in ravno tako je zaposlovanje lekarniških sodelavcev urejeno s posebno pogodbo, po kateri je tem zagotovljen vsaki 3 dan počitek in drugi privilegiji glede delavnega časa.

Industrija.

Položaj angleških železniških družb. Angleške železniške družbe so se združile v tri železniške zveze, da razmotirajo vprašanje znižanja železniških izdatkov. Železnice pripisujejo glavni vzrok sedanje depresije nazadovanju industrije, zlasti železne in jeklene industrije. Prevladuje mnenje, da bodo morale družbe znižati število delovnih moči. Položaj bi se mogel zboljšati, če bi pomagala vlada družbam s tarifnim nadzorom in z zakonom, ki dovoljuje železnicam priklonitev na cestni transport. **Kanadska kovinska produkcija,** tako železna kot jeklena, kaže letos ponovni

dvig. V prvih petih letošnjih mesecih se je produkcija surovega železa napram istim mesecem lanskega leta dvignila za 11 odstotkov, od 334.280 ton na 370 tisoč 630 ton. Produkcija surovega jekla je pa narasla v prvih petih mesecih na 531.808 ton, lani 427.370 ton; prirastek je 24-odstoten.

Angleški sindikat antracita. Angleškemu antracitnemu premogarstvu se je posrečilo, da je spravilo skoraj vso produkcijo pod en klobuk. Lord Mond je osnovljal leta 1923 družbo Amalgamated Anthracite, ki je mogla tekom let svoje interesno okrožje stalno širiti. Mond je po dolgem prizadevanju kupil dva antracitna premogovnika, ki producirata skupaj s svojimi podružnicami prav toliko antracita kot zgoraj imenovana družba, tako da bo ta družba kontrolirala v bodoče ca. 80 odstotkov angleške antracitne produkcije. Njena glavna obdobja sedaj iz 3½ mil. funtov osnovnih in 1 mil. funtov prednostnih delnic. Ker so štiri petine že sindicirane, ostala petina ne bo dosti pomnila in bo — po poročilih — prej ali slej pristopila k sindikatu.

Ameriška avtomobilna produkcija v prvem polletju. Produkcija avtomobilov v Zedinjenih državah in v Kanadi cenijo za junij na ca. 440.000 voz, to je 20.000 avtomobilov manj kot v maju, a 100.000 več kot v lanskem juniju. V prvi polovici leta se je napram lani dvignila produkcija za 145.000 avtomobilov in je znašala 2.340.000 osebnih in tovornih voz. Izvoz avtomobilov skupaj z nadomestnimi deli itd. je znašal v prvih petih lanskih mesecih 183.100.000 dolarjev, v prvih petih letošnjih pa 204 milj. 800.000 dolarjev.

Denarstvo.

National City Bank. Bilanca te največje ameriške banke, predložena 30. junija t. l., izkazuje skupaj z domačimi in inozemskimi podružnicami za 1623 milijonov dolarjev aktiv; 30. junija 1927 jih je bilo 1537 milijonov. Depoziti so se zmanjšali za 31 mil. na 1168 milijonov. Glavnica znaša po zadnjem zvišanju 90 mil. dol. (lani 75), nerazdeljeni dobiček 24 (lani 188), sur plus 50 mil. dol.

RAZNO.

Mednarodna trgovska zbornica in produkcijska statistika. Mednarodna trgovska zbornica v Parizu je imenovala odbor izvedencev, ki naj določi skupne smernice za produkcijsko statistiko pri najvažnejših industrijskih panogah, zla-

sti za premogovno industrijo, za kemično, ladjedelniško in kovinsko industrijo. Pododbor za premogovno industrijo je imel pod predsedstvom francoskega industrijca Peyerimhoffa že sejo, ki so se je udeležili zastopniki Anglije, Amerike, Avstrije, Belgije, Italije, Japonske, Norveške, Holandije, Poljske in Češko-slovaške. Mednarodna trgovska zbornica upa, da bo s tako enotno sestavo produkcijskih statistik pripomogla k stabilizaciji evropskega gospodarskega življenja, ki naj prinese Evropi isto blagostanje kot ga ima Amerika. Produkcijska statistika naj bi bila v svoji enotnosti kamen v bodoči zgradbi splošnega blagostanja.

Novi fabrikacijske metode I. G. Farben. Povod 25-letnega jubileja Kemične zveze je poročal dr. Bergius o zborljanju Bergiusovega načina pretvarjanja premoga v tekočino od l. 1926. nadalje. Sedaj je mogoče pretvoriti vse vrste dobljenega olja v bencin. Po nekem novem načinu zamore dobaviti I. G. Farben poljubno težke ali lahke vrste olja. Kar se tiče rentabilnosti pretvarjanja, proti kateri se sliši toliko ugovorov, pravi dr. Bergius, da bi tega pretvarjanja. I. G. Farben nikdar ne bila izvedla v velepoteznem obsegu, če bi se način ne bil izkazal kot gospodarski. Dalje je podal dr. Bergius važne izjave glede dobave sladkorja iz lesa. Na Nemškem bodo tudi produkcijo sladkorja iz lesa pričeli izvajati v veleposredniškem obsegu. Na proizvajanje sladkorja iz lesa se povrnemo še v obširnejšem članku.

TRŽNA POROČILA.

BAKER, CINK, SVINEC IN CIN V JUNIJU.

Po poživljenju mednarodne kovinske trgovine v maju je prišlo nazadovanje v juniju in se je položaj utrdil šele proti koncu meseca. Zunanji povod za nazadovanje je bil padec tečajev v Newyorku in pa neugodno ocenjeni gospodarski razvoj v Zedinjenih državah in v Evropi. A temeljni vzrok tiči v zopetnem dvigu svetovne produkcije, ki prekaša razen pri svincu sedaj vsako lansko mesečno povprečnost. Leta 1927 je narasla svetovna produkcija za ca. 5%, svetovna poraba pa samo za 2-9%. Ta majhni dvig porabe je posledica dejstva, da se je konsum v Zedinjenih državah znižal in da ga tudi ni bilo mogoče izenačiti z večjo porabo v Evropi. Zlasti Nemčija in Francija sta lani več porabili kot prej.

Pri einu opazujemo stalno naraščanje produkcije in pa opreznost konsumentov, ki so spričo visokih cen začeli večkrat uporabljati nadomestne kovine. Produkcija v malajskih državah in v Boliviji je prekosila ono iz prejšnjega leta za 5000 ton.

Pri svineu vidimo dvig produkcije in velik dovoz v Evropo.

Zalogo einka so se sicer le malo pomnožile, a na drugi strani ocenjujejo izglede za svetovni sindikat sedaj neugodnejše. Merodajni ameriški producenti so izjavili, da jim je pristop k evropskemu sindikatu nemogoč. Konsumenti so ostali zato oprezní in sô le malo kupili.

Od ameriškega izvoza bakra v prvih letošnjih petih mesecih je šlo 26 odstotkov v Nemčijo, ki je postala na ta način največji svetovni konsument bakra za Zedinjenimi državami. V zadnjem času ponovno narašča afriška produkcija. »American Bureau of Metal Statistics« poroča, da je znašala svetovna produkcija bakra leta 1927 1.520.000 ton po 1000 kg; leta 1926 je znašala 1.480.000 ton, l. 1925 1.440.000 ton in leta 1924 1.380.000 ton. Torej produkcija neprestano narašča. Produkcija Zedinjenih držav je znašala lani 769.000 ton ali nekaj nad polovico svetovne produkcije, ona vse Severne Amerike 905.000 ton, Evrope 126.000, Azije 69.000 ton, Afrike 109.000, Juž. Amerike 294.500, Avstralije 11.600 ton. Svetovna poraba bakra je narasla lani na 1.610.000 ton, na koji vsoti so bile udeležene Zedinjene države s 748.600 tonami, Evropa 743.300, Azija 81.000, Afrika 11.000, Avstralija 9000.

Kakor smo že poročali, bodo postavili newyorško kovinsko borzo na drug temelj, da bi londensko kovinsko trgovino po možnosti prenesli v Newyork. To so že večkrat poskusili in si sedaj obe-tajo tudi uspeh. Reorganizacija naj bi se izvršila do jeseni. Druga akcija Amerike se obrača proti holandsko-angleškemu monopolu v cinu. Severna Amerika ni imela doslej nobene cinove baze. Sedaj beremo, da hoče zgraditi severo-ameriška skupina pri Hongkongu na Kitajskem tovarno cina z letno produkcijo 25.000 ton elektrolitcina. Na Kitajskem rudarska produkcija cina doslej ni bila tako velika, da bi omogočila tako obsežno predelavo, a nahajališča rude v provinci Jin-nau se dajo še zelo razširiti. Tudi obstoji na Kitajskem že se-daj precejšnja tovarniška produkcija cina in jo hoče ameriška skupina izrabiti

Ivan Hribar:

Moji spomini.

3. III. 1913.

6. Regulacija.

Regulačni odsek je bil v tisti dobi poleg finančne-ga najvažnejši odsek občinskega sveta. On je namreč imel skrbeti, da se svota, ki je bila v regulaci-ne namene na razpolago, svrhi primerno porabi in da se z njo tudi res kaj doseže. Iz dotičnega fonda, čegar vi-sokost mi danes ni več v spominu, ki pa je menda z vse-mi prispevki vred znašal okoli 900.000 K, imel se je odkupiti svet, kar se ga je potrebovalo za razšir-ja-vo ulic. Iz tega fonda omogočilo se je podreti marsi-katero hišo, ki je bila regulaciji na poti, katere pa komisija ni obsodila, da se mora podreti. Tako so nastale sedanje široke ulice ali pa se je položil temelj za njihovo razširjavo v bodočnosti.

Tistokrat nastala je tudi misel, da bi se podrla ona skupina hiš, ki stoji med Kolodvorsko in Prečno ulico ter med Sv. Petra cesto — takozvano »Aj-dovo zmo.« — Obravnave s hišnimi posestniki zaradi odkupa njihovih hiš vodil sem z vso energijo in skoro je že prišlo do sklepa preliminarne pogodbe za odkup zadnje hiše. V tem pa je regulačni odsek, v katerem je imel odločilno besedo občinski svetnik Ivan Gogola, sklenil več novih regulacij, za katerih nekatere je po-trební svet plačal dokaj drago, in pošel je denar. Še danes mi je žal, da se ona regulacija ni izvršila, kajti trikot ob imenovanih ulicah spadal bi gotovo med naj-slikovitejše trge v Ljubljani in bi bil silno pripraven za napravo kakega monumentalnega vodnjaka ali pa lepega spomenika. Od regulacije na »Ajdovem zmo« ostala je samo razširjavo Kolodvorske ulice in mali nasadi ob njej. Ta ulica bila je preje tako ozka, da se v njej nista mogla izogniti dva voza.

Pri sestavi zazidavalnega in razširjevalnega načrta polagal sem veliko važnost na ustvaritev javnih trgov. Bil sem popolnoma prožet novodobnega higijenskega nauka velikopotezne komunalne politike, da so javni trgi pljuča mest in zato za njihov bodoči razvoj ne-

obhodno potrebni. Saj sem videl, kako težko in s kakšnimi troški smo morali razširjati preozke ulice starega mesta. Zato mi je bilo do tega, da podobnih težav vsaj mi ne povzročamo zanamcem.

V zvezi s tem stremljenjem je bila pa tudi skrb za javne nasade. Vsak večji trg naj bi bil dobil lep nasad, da bi bil vabil okoliške mestne stanovce vase in nudil njihovim očem prijetno razvedrilo. Pod temi vidiki so nastali nasadi na Slovenskem trgu, na Hrvat-skem trgu in na trgu Tabor. Sreča je hotela, da je mesto imelo vrtnarja, ki ni bil le temeljito kos svoji nalogi, temveč jej tudi z ljubeznijo vdan in se je poleg tega odlikoval z redkim okusom. — Žal, da tu ozna-čenih intencij občinski svet kasneje ni umeval več. Pokvaril je s tem trg Tabor, kateremu je v bodoči veliki Ljubljani bila namenjena vloga drugega Kon-gresnega trga in ki je imel pod spretno vrtnarjevo roko postati vzoren park. Ker je bilo za Sokolski dom mogoče najti kje druge pripraven prostor, prizadeval sem se, dokler je bil še čas, da odvrnem merodajne kroge od nesrečne zamisli, da žrtvujejo ta krasni trg za stavbišče. Žal, da je bil ves moj trud zastonj. Ob-činski zastop korakal je strumno iz Kravje doline v — Abdero.

Pri tej priliki omenjam, da mi je često bilo žal, da je botanični vrt na tako neprikladnem prostoru in med ljubljanskim prebivalstvom tako malo znan. Zato sem, potem, ko sem z zasaditvijo travnika na desni strani Lattermanovega drevedora izdatno razširil ti-volske nasade, začel z vlado odbravnavati, da ga pre-mesti na travnik ob levi strani Lattermanovega drevo-reda in sicer na vse prostranstvo od železnice do graj-skega parka. Na ta način prišel bi bil na najobisko-valnejši kraj mesta in bi bil mogel svojo učno in vzgojno nalogo vršiti kakor potreba.

Barona Heina bil sem za stvar pridobil. Tudi cen-tralna vlada na Dunaju je pritrdila. Bila je priprav-ljena prevzeti vse troške preselitve in nove uredbe vrta na novem prostoru. Šlo je le še za troške ograje. Bila je projektovana lična železna na zidanem pod-stavcu. Brez ograje si vrta — ki je imel po dnevu biti občinstvu pristopen ravno tako, kakor mestni parki — glede na vandalizem, ki ga uganjajo gotovi

življi ob ponočnih urah po mestnih nasadih, nisem zamogel misliti. Stroški za ograjo bi bili pa prav veliki. Ker smo takrat vsako krono od obeh strani dobro ogledali, predno smo jo izdali in sem celo za dekorativne slike mestne dvorane iskal pomoči pri mecenih, nisem si upal občinskemu svetu predlagati, da se naj troški ograje naprtijo mestni občini. Ob tem se je torej vsa akcija razbila.

3. III. 1913.

7. Mestna kanalizacija.

Odprava skupnih uličic pokazala je, kako velike važnosti za zdravstveno stanje kakega mesta je dobra kanalizacija. Zato sem se lotil tudi le-te. Ker sem pa vedel, da bi troški za nesmotreno kanalizacijo bili problematični, pridobil sem občinski svet, da je do-volil naročiti splošni kanalizačni načrt. Za ta načrt na-prosil sem profesorja Jana Vladimírja Hráskega in le-ta ga je sestavil z ono temeljitostjo in vestnostjo, katera je odlikovala vsa njegova dela. Po tem načrtu, slonečem na splakovalnem sistemu, zidali so se potem vsi kanali. Teh je bilo jako veliko, kajti vsako leto dal sem postaviti v proračun velike zneske za razširjavo kanalskega omrežja. Javnost za te izdatke — ker so objekti, ki so iz njih nastali, naj-bolj skriti — takorekoč niti ne ve. Ve le mestni stavbni urad, ki ima o kanalih poseben legopisni načrt. S stroški za kanalizacijo doseglo se je v zdravstvenem oziru jako mnogo. Po Hráskega načrtu izvršila se bosta tudi oba zbiralnika, ki sta projektovana ob razširjenih obrežjih Ljubljane. S tem bo ovenčano celo podjetje in odpadli bodo oni kanali, ki so bili doslej izpeljani naravnost v strugo Ljubljaničino.

Da bi se omogočilo čim uspešnejše nadaljevatí za-početo delo zgradbe kanalov, predložil sem občinske-mu svetu poročilo glede vpeljave kanalske pristojbine. To poročilo je občinski svet soglasno sprejel in je imel le še deželni zbor dati njegovemu sklepu svoje pritrdilo. Ker so se pojavili neki pomisleki, stvar do danes še ni rešena; vendar pa utegne kanalska pri-stojbina v najkrajšem času zakonito upeljana biti.

(Dalje prihodnjik.)

za svoje namene. Pravijo, da je baisse v cinu deloma tudi posledica tega ameriškega projekta, ki ga hočejo kakor hitro mogoče udeležiti. Londonska cena cina je padla v začetku julija, ko se je o ameriškem načrtu začelo obširno razpravljati, na 207 funtov in se je šele nato nekoliko dvignila. A vzhodnoazijske tovarne bi mogle tudi s to ceno dobro izhajati, ker bi znašali njih lastni stroški komaj 170 funtov. Znano je, da so Kitajci najbolj poceni delovna moč na svetu, še veliko cenejši kot črnici. Prav zaradi tega se jih Avstralci in Amerikanci tako zelo branijo in jim ne dovolijo doseljevanja. Na Kitajskem bo pa Kitajec vendar le smel za Amerikanca delati.

Tržne cene v Ljubljani 1. avgusta 1928.
Govedina: V mesnicah po mestu 19 Din; na trgu: 1 kg govejega mesa I. 19, II. 15 do 17, III. 12 do 13, jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 8, jeter 17 do 19, ledic 17 do 20, možganov 17 do 20, loja 5 do 10 Din. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 22-50, II. 20, jeter 25 do 27-50, pljuč 15 do 20 Din. — Svinjina 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 20 do 22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7-50, parkljev 6, slanina trebušne 22, slanina ribe in sala 24, slanina mešane 23, slanina na debelo 21-50 do 23, masti 26 do 28, šunke 30 do 35, prekaj. mesa I. 30 do 32-50, II. 25 do 27-50, prekaj. parkljev 8 do 10, prekaj. glave 10, jezika 35. — Drobčina: 1 kg koštrunovega 13 do 14, jagnjetine 18 do 20 Din. — Konjsko meso I. 8, II. 6 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih in debrecinskih 40, hrenovk, saladal, posebnih 32, tlačenk 20, polprekajanih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajane slanina 25 do 30 Din. — Perutnina: Piščanec majhen 10 do 12-50, večji 20 do 30, kokoš 30 do 35, petelin 20 do 27, raca 25 do 30, pitana gos 40 do 60, domač zajec, manjši 10, večji 15 do 20 Din. — Ribe: 1 kg karpca 25 do 30, linja 25, ščuke 30 do 35, postrvi žive 80, mrtve 60, klina in mreže 20, pečenke 10 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 36 do 40, čajnega masla 50 do 55, ma-

sla 40 do 44, bohinskega sira 28 do 32, sirčka 10, jajca par 2-25 do 2-50 Din. — Pijače: 1 liter starega vina 16 do 22, novega vina 11 do 12, 1 čaša piva 3-50, 1 vrček piva 4-50 do 5, 1 steklenica piva 5-50 do 6 Din. — Kruh: 1 kg belega 6-50, črnega 5-50, rženega 5-50 Din. — Sadje: 1 kg jabolk 1. 10, II. 8, III. 6, luksuznih hrušk 12, hrušk 1. 10, II. 8, III. 4 do 6, ena pomaranča 2 do 5, limona 2-50 do 3-50, 1 kg rožičev 8, fig 14 do 15, dateljnov 24 do 26, mandeljnov 52 do 70, orehov 10, orehovitih jederc 30, črešenj 5 do 6, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 10, grozdja 28 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 70 do 80, III. 50 do 60, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, kavne primese 20, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli morske debele 2-50, kamene mlete 2-75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3-75, čaja 80 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 5-75 do 6, št. 1 5-50, št. 2 5-25, št. 3 5, št. 4 4-50, št. 5 4-25, št. 6 4, 1 kg kaše 5-50 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2-50 do 3, koruzne moke 4-50, koruznega zdroba 4-50 do 5, pšeničnega zdroba 7 do 8, ajdove moke I. 8 do 9, II. 6 do 7, ržene moke 4-50 do 5 Din. — Zito: 1 q pšenice 340, rži 320, ječmena 275, ovsa 300, prosa 300, nove sušene koruze 350, ajde 300, fižola, ribničana 450, prepelčarja 540 Din. — Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 440, 1 kub. meter trdih drv 160, mehkih 60 do 75 Din. — Krma: 1 q sladkega sena 100, polsladkega 70, kislega 50, slame 60 Din. — Zelenjava in gobe: 1 kg glavne solate 5 do 7, endivije 7 do 8, zgodnjega zelja 3 do 4, rdečega zelja 5 do 6, kislega zelja 7, ohrovtja 5 do 6, kartofol 8 do 10, kolerab 3 do 4, kolerab podzemljic 1, špinat 4 do 5, paradižnikov 8 do 10, kumar 6 do 8, kumaric za v kisavanje 30 do 35, buč 4 do 10, graha v stročju 4 do 5, fižola v stročju 8 do 14, čebule 4, česna 8, krompirja novega 2-50 do 3, repe 2-50, kisle repe 4, korenja 4, peteršilja 6, zelenjave za juho 5, zelene paprike 20 do 22 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave kopalnih gob, kamene soli, špita, kalcinirane sode, kristalne sode in naftalina; do 10. avgusta t. l. glede dobave mizarskega in steklarskega kleja, držajev za kladiva, krampe in lopate, toporišč za sekire, jermen iz kromovega usnja, 4000 škatljic vžgalic, 7 komadov plinomerov, 1400 kg katrana, 1 črpalka, telefonskih preklopilcev, tripolnega pretikala, varovalk in kontrolnih vijakov. — Obče odeljenje Direkcije drž. žel. v Ljubljani sprejema do 14. avgusta t. l. ponudbe glede oddaje 100 komadov sparnih cevi v popravilo. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1000 kilogr. stauferjeve masti, kalilnega in varilnega praška ter salmijaka; do 17. avgusta t. l. glede dobave medenih drog, bakra, bakrenih in medenih cevi in vijakov. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave lestev; do 11. avgusta t. l. pa glede dobave 1500 kg pisanih cunj, 100 kg krede za čiščenje in 500 tub sidola. — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 8. avgusta t. l. ponudbe glede dobave žebeljev. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra do 31. marca 1929 in sicer: Dne 7. avgusta t. l. pri Komandi vojnega okruha v Karlovcu; dne 9. avgusta t. l. pri Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu; dne 11. avgusta t. l. pri Komandi vojnega okruha v Varaždinu; dne 14. avgusta t. l. pri Komandi

mesta v Čakovcu; dne 17. avgusta t. l. pri Komandi mesta Sušak, Murska Sobota in Dolnja Lendava. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave kruha in sicer: dne 13. avgusta t. l. pri Komandi mesta v Murski Soboti, dne 14. avgusta t. l. pri Komandi vojnega okruha v Varaždinu, dne 16. avgusta t. l. pa pri Komandi mest na Sušaku in v Dolnji Lendavi. — Dne 13. avgusta t. l. pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki glede dobave bele moke za čas od 1. oktobra 1928 do 31. marca 1929. — Dne 13. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 2000 komadov lopat; dne 17. avgusta t. l. glede dobave 2300 kg žebeljev; dne 18. avgusta t. l. glede dobave jelovih desk in hrastovih podnic. — Dne 14. avgusta t. l. pri občem odeljenju Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede oddaje kavarne in prodaje sadja na postaji Kreka v zakup. — Dne 14. avgusta t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave žebeljev, leskovih obročev, usnja, jermen, etiket in envelop, papirnih vrečic, portland-cementa, ščetk, dekstrina, kaolina, metel, oglja itd. — Dne 14. avgusta t. l. pri Direkciji drž. žel. v Subotici glede dobave tračnic, skretniških pragov in drugega materiala za gornji ustroj. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 17. avgusta t. l. se bo vršila pri Gradbenem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 200.000 kg portland-cementa, 45.000 kg negašenega apna in 43.000 komadov opeke. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju.)

MALINOVEC iz lekarn
dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c.
je staroznan kot pristni naravni izdelek, z najfinjšim sledkorjem vkuhan, brez umelne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih dodatkov za konzerviranje. — Oddaja na drobno in veliko. — Cena nizka.

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje uraja-
na kisarna v Ju-
goslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

Velet trgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

TRG.-IND. D. D.
TISKARNA
MERKUR

Ljubljana
Gregorčičeva ul. 23

se priporoča za tisk
vsakovrstnih tisko-
vin za trgovino, obrt
in industrijo ter za
urade, društva i. t. d.

Lastna
KNJIGOVEZNICA

Telefon 2888

Dunajski velesejem
(WIENER MESSE)

od 2. do 8. septembra 1928 (v Rotundi do 9. sept.)

Posebne prireditve:
Tehnične novosti in iznajdbe. Mednarodna pristaniška razstava.
Reklamna razstava. Dunajski modni salon za kožuhovine.
Razstava živil in naslad. Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva.

Prvi avstrijski živinski sejem

(od 4. do 6. septembra 1928)

Razstava plemenite živine. — Razstava glavne živine. — Razstava konj.

Brez vizuma!

S sejemsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez avstrijsko mejo. Ogrski prehodni vizum se dobi proti predložitvi sejemskih izkaznic na meji. Znatno znižane voznine na vseh jugoslovanskih, avstrijskih in ogrskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in zračnih progah.

Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejemске izkaznice (po 40 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., WIEN VII.,

kakor tudi — dokler traja lipski jesenski sejem — pri informacijski pisarni v Leipzigu, Österr. Messhaus, in vseh častnih zastopništvih:

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31/I., Zveza za tujski promet za Slovenijo, Aleksandrova cesta št. 8, Josip Zidar, Dunajska cesta št. 31.

Trajno in koristno, primerno darilo so

šivalni stroji
in kolesa

znane
„Gritzner“ in „Adler“
v razpis opremah. — Edino le pri

Oglejte si razstavo brez obveznosti nakupa. — Tudi na obroke. — Večletna garancija. — Pouk v voženju brezplačen.

Josip Petelincu
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

Motvoz
Grosuplje

domači slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**